

СТАНОВИЩЕ

**от доц.д-р Бойка Донева, Национална художествена академия
на дисертационен труд за присъждане образователната и научна степен „доктор“
по научната специалност „ Кинознание, киноизкуство и телевизия “**

Автор: Таня Георгиева Дечева,

Научен ръководител: доц. Иглена Русева

**Тема: „ НОВОТО ФОТОГРАФСКО ИЗКУСТВО В КОНТЕКСТА НА ЦИФРОВИТЕ ТЕХНОЛОГИИ И
ИНТЕРНЕТ “**

НАТФИЗ „Ср. Сарафов“, Катедра „ПРОДУКЦИЯ И ПОСТПРОДУКЦИЯ“

Таня Дечева е избрала за тема на дисертационния си труд една от бързо променящите се парадигми на съвременното изкуство – актуалното битие на фотографията в контекста на цифровите технологии и интернет. В наситено „шумната“ съвременна визуална среда, проблемите на „студените медии“ разбира се, не са нови, но определено извикват необходимостта от изграждането на различен тип рефлексивност, професионални стандарти и методи на анализ и оценка. Затова считам, че подобна теза съдържа в себе си значителен изследователски потенциал, поддържан от прогреса на технологиите през последните десетилетия и симултантното развитие на визуалния образ с променена социална комуникация в културното поле.

При общ обем от 215 стандартни страници, дисертацията е структурирана във въведение, три глави, заключение и приложение, което включва 315 илюстрации, интервюта, таблици и диаграми, публикации по темата и приноси на дисертационния труд. Като цяло, работата е организирана на проблемен принцип, като запазва известна автономност на основните изследователски линии.

В **Увода** по класическа схема са поставени аргументацията и темата, определени са обекта и предмета на труда, неговите основни цел и задачи, както и статистическата база и хронология от 90-те години на XX век до днес. Като основна работна теза на своето

изследване докторантката определя появата на категориално нови за фотографията подходи и течения, резултат от взаимодействието им с цифровата и онлайн среди, което същевременно вижда и традиционните фотографски изразни средства. Моделът на линейния исторически преглед, приложен към едно толкова специфично явление очевидно не се оправдава поради самия характер на проблема. Закономерно, Таня Дечева предлага един модифициран методологически прочит, който съчетава възможностите на историческия релативизъм с формалния, технологичен и сравнителен анализ, а в отделни части на труда – със социологически инструментариум и други адекватни на проблемите, подходи.

Глава Първа: Цифрови предизвикателства пред фотографията съдържа няколко части с относително широка и разнородна проблемна и историческа рамка, които проследяват спецификата на фотографското изкуство през втората половина на ХХ век в дискурса на теоретичните, философски и социални представи за него. Изяснени са генезиса на фотографския образ в ерата на цифровото изображение, динамиката на цифровите технологии и респективно - промените във визуалния език, появата на пост-фотографията и транс-фотографията. Следвайки ускорената трансформация на фотографския образ, Таня Дечева коментира характерните им параметри в пресечната точка между изкуство, наука и технологии, което на свой ред предопределя синкретичният им в жанрово и естетическо отношение, характер.

Втора глава: Фотографията в контекста на Интернет пространството и глава Трета: Изследване на съвременните подходи във фотографията, породени от развитието на цифровите технологии и интернет заемат централно място в дисертационния труд, доколкото са посветени на основната му теза. Позовавайки се на теоретичните модели на автори като, Пиер Леви, Рафман, Виеркант, Дюдни и др., Таня Дечева последователно изгражда ясно структурирана теоретична рамка, в която да бъде разбрана появата и значението на новите изразни форми и съответните им комуникативни възможности за въздействие. Постоянното усвояване на нови технологии, софтуери и платформи в дигиталната ера, намесата на изкуствения интелект, експанзията на манипулирани и генерирани изображения, както и комерсиализацията на фотографията от бързи трендове,

неизбежно оказва формиращото си въздействие и върху качествата на фотоизображенията. Докторантката успява сумарно да обхване общата картина и наред с това да дефинира явленията, чрез които се открояват тенденциите, същностните характеристики на новаторските движения. Важен момент е категориалното позициониране на работните термини, чиято етична в научен смисъл употреба е от изключително значение за правилното функциониране на теоретичните модели. Като принос на Таня Дечева отчитам въвеждането на термина „художествено-алгоритмичен образ“, отнасящ се за създадени в колаборация между артист и машинен алгоритъм изображения, както и прецизирането на някои от съществуващите в професионалната лексика категориални понятия.

В отделните части на Трета глава се поставят и извеждат редица проблеми, свързани с промененото битие на изкуството в новата комуникационна среда от края на XX век. Някои от тези ключови въпроси касаят аберациите на традиционните техники, а други нововъзникналите опозиции с появата на цифровите технологии в интернет, проектирани върху творчеството на автори с различен творчески профил. Умелото засичане на конкретни примери с общотеоретични разсъждения при илюстрацията на тази теза, спомага за нейното проблематизиране в две основни посоки: в плоскостта на историческия и културен контекст и като рецепция върху конкретния материал.

При опит за обща оценка на изследването трябва да отбележа, че в своята дисертация Таня Дечева умело проследява генеративната история на фотографията в контекста на цифровите технологии и интернет през последните три десетилетия. Стилът ѝ е ясен и логичен, систематизацията на фактите – напълно коректна. Изследването демонстрира широк кръгзор, позоваване на културните и исторически процеси и ясно изведен професионален подход. В него са изказани и аргументирани и редица собствени квалифицирани мнения, които имат своя приносен характер. Положителна оценка заслужава действително комплексният метод при разглеждане на факторите, оказали формиращо въздействие, както върху развитието на фотографията, така и на новите технологии през периода, създали предпоставки за нов тип релация между изкуство и наука.

В заключение считам, че представеният дисертационен труд представлява оригинално изследване, което притежава сериозни достойнства и приложен ефект и напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ. По тази причина, убедено препоръчвам на Научното жури да присъди на Таня Георгиева Дечева образователната и научна степен “доктор” по научната специалност „Кинознание, киноизкуство и телевизия“, професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство.

.....

/доц.д-р Бойка Донева/